film 73

SAYI : 31
MART

VARDA LOSEY

DE SICA KALATAZOV

PENN KAZAN CAVANI

PROGRAM 10. SAYFADADIR.

Teknik çalışma - Üstün Kalite

Durulax

mamullerinde

- Kauçuktan mamul her nevi imalât
- Çeşitli sanayi yapıştırıcıları
- Durulaks Vinilasbest ve kauçuk yer karoları
- Eberhard FABER yazı silgileri
- Her nevi maden satıhların korozyona karşı kauçuk ve ebonitle kaplanması
- SİPARİŞ ÜZERİNE İMALAT

Vedat Durusel ve Ortağı Koll. Şti.
Talimhane Şehit Muhtar cad. No. 26/2 TAKSİM
Santral: 45 05 65

Durulax

Ön Kapak / Erkal Yavi

Resim / «Cléo de 5 a 7» de Corinne Marchand.

FİLİM 73 / Türk Sinematek Derneği'nin yayın organı olarak ayda bir yayınlanır / Sahibi Türk Sinematek Derneği adına Onat Kutlar / Yazı İşleri sorumlusu: Ömer Pekmez / Bu sayıyı hazırlayan: Nezih Coş / Dergide yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir, dergiyi bağlamaz / Yönetim Yeri: Türk Sinematek Derneği, Sıraselviler Caddesi, No. 65 Beyoğlu, İstanbul / Tel: 49 87 43 / P.K. 307 Beyoğlu / Dizgi ve Baskı: Lâtin Matbaası / Baskı tarihi: 3/3/1973

SAYI: 31 **3 LİRA**

ÜLKELER SİNEMASI

İngiliz Sineması

— **KRAL VE VATAN / KING AND COUNTRY / Joseph Losey 1964**
(Londra'nın kesif trafiği içinde adaya benzeyen bir savaş anıtı vardır. Ağır bir topun altında, üstünde insanlar ve makinalar görülen bir kabartma, romantik bir savaşın heyecanında donmuş, durur. Yalnızlık ve ölümün, anlamadıkları bir savaşta dövüşen insanların günlük arkadaşları olduğu, acı bir hiçlik zamanına adanmış yersiz bir anıttır bu... Hamp, Passchendaele çamurunun içine gömülmüş bir hücrede bekler. Yıl 1917'dir. Hamp tutukludur, kaçaklık suçundan Harp Divanına çıkmayı bekler. Onu savunmak için seçilen Yüzbaşı Hargreaves katı, kişiliği belirsiz, bu işi can sıkıcı bir zaman kaybı olarak gören genç bir subaydır... Düşünerek, duygulanmadan Hamp'e sorular sorar; adamın yalınlığı ve ona olan inancı belirdikçe Hargreaves kendini gerçek sorumluluk olduğunu anladığı şeyi desteklemeye itilmiş bulur... İkisi de cephede üç yıl kalmışlardır. Hargreaves birkaç nişan almış bir subay, Hamp «karısı ve kaynanası kendisine meydan okudukları» için gönüllü olan bir askerdir. Bu er ve subay, köpekle insan kadar birbirlerinden ayrı ama o kadar da birbirlerine yakındır...

Hamp'ın hücresi çevresinde çamur birkaç ayak derinlikte, tüfek sesleri sonu gelmez yağmur gibi süreklidir. Tabur, birkaç gün dinlenmek için geri alınmıştır. Farelerin bile düşman sayılıp, gözlendiği, vurulup yakalandığı bu çamura bulanmış sığınakta Hargreaves'in Hamp için adalet isteme kararı ağır basar... Sorgu devam eder, Hamp'ın renksiz, yalvarmasız, bulanık öyküsünden, cephenin onu bir gün «eve dönmeye» zorlayan korkunçlukları ortaya çıkar. Bitmez tükenmez ateş sesleri, Hamp'ın boğulduğu, 250.000 kişinin daha yeni içinde kaybolduğu sonsuz çamur... Bir gün, Hamp, daha çok dayanamaz, silahlardan kaçar; İngiltere'ye evine doğru muhafızları ve denetleme noktalarını atlatır. Onu kıyıda, iskeleye yakın bir yerde yakalarlar.

Savaşta sinirleri bozulan Hamp, sezgiyle hareket etmiştir. Şimdi pek toparlayamadığı bir mantık iskeleti içinde eylemini doğrulaması, haklı çıkarması gerektiğin anlamaktadır. Giderek kendi dağınık düşüncelerini bırakarak Hargreaves'in herşeyi, düşüncelerini bile belirtmesini istemeye karar verir. Alay komutanının önünde mahkeme başlar. Savcı yüzbaşı Midgley, soğuk, zeki, dakik ama düşmanca değildir. Ancak olayları araştırmaktadır. Herşey kesin bir önü alınmazlıkla sürer. Tanıklar çağrılır. Hamp'i yakalayan Onbaşı lehte tanıklık eder; Hamp'in durumuna «korku» teşhisi koyup müshil öğütleyen doktor, hatta Hamp'in lehine pek ateşli konuşan genç teğmen ve hepsi yargıçların kendileri için çizdikleri resmi renklendirmeye yardım eder. Bu eğitilmiş söz akını karşısında Hamp kuru, zorlama, tekrarlanan sesler çıkarır. Hargreaves onu biraz dramatize edilmiş bir tutku ve aceleyle savunur: Ama savcının da işaret ettiği gibi «özel bir mahkeme kanunlarla bağlıdır; adalet isteyerek savunma yapmak biraz amatör işi olmaktadır».

Hamp hücresine dönünce, subayların maskeleri düşer. Gerçeğe aldırmazlıkları karşısında derinden etkilenmiş Hargreaves kendini bütünüyle onlardan ayıramaz. Tutuklunun akli dengesini göz önüne almaya gerek olmayınca karar çabucak verilir. Askerler Hamp'in hücresinde toplanıp çalınmış rom içerler. Yarın onlar cepheye gidecek, o ise ölecektir. Gecenin ortasında papaz çantasında taşınabilir sunağı ile beklemektedir. Adamlar sarhoş olup kendilerinden geçerler. Son içki için körebe oynarlar, Hamp önünü görmeden dolanırken, birden hayata son kez dokunduğunu anlar. Gözleri bağlıyken birine dokunur, papazdır bu. Sarhoş Hamp kendini son toplantıya katılan şaşkın biri olarak düşünür. İdam bangası çamurlu, ıslak şafakta toplanır. Ama kurşunlardan bazıları her deften şaşar. İronik bir biçimde, bu acılı güldürüyü bitirecek olan dürüst subay Hargreaves'in kurşunudur... İçinde yaşadığı çamur şimdi Hamp'i örtmektedir. Üç satırlık resmi bir mektup yakınlarına gönderilir. Mektup ölüm şartlarına değinmemektedir. Çember kapanmıştır.

Ünlü yönetmen Losey'in 1964'te başoyuncusu Tom Courtenay'a Venedik Şenliği «En İyi Erkek Oyuncu» ödülünü kazandıran bu ilginç yapıtı, James Landsdale Hudson'ın bir hikâyesinden John Wilson'un yazdığı bir tiyatro yapıtı esas tutularak Evan Jones'un hazırladığı bir senaryoya dayanıyor. Losey, savaşa karşı bir tutum içinde Hamp'in hikâyesini anlatırken, «ironik» bir biçimde insanı yokoluşa götüren saçma bir düzeni eleştiriyor. Bunu yaparken Losey'in bir er ile subay arasındaki ilişkileri ele alması ve bu çatışmanın filmin sonunda da anlamlı bir biçimde bitmesi üzerinde durulması gereken bir nokta «Kral ve Vatan» Losey'in oyuncu yönetimi, sahne düzeni ve görüntülemedeki başarısını da ortaya koyan tutarlı bir çalışma, yönetmenin «The Servant» ile «Modesty Blaise» adlı yapıtlarının arasında verdiği ilginç bir denemedir. Oy. / Tom Courtenay, Dirk Bogarde, Leo McKern, James Villiers, Barry Foster, Peter Copley. Süresi / 86 dakika.)

Fransız Sineması

— **FRENCH - CANCAN / Jean Renoir 1955** (1890'a doğru, Montmartre'da, bir gösteri düzenleyicisi (Jean Gabin), dostunun yardımıyla (Maria Félix), sonradan çamaşırcı Nini'nin french-cancan'la ün yapacağı Moulin Rouge'u kurar. Filim bunun hikâyesidir... «French Cancan» Fransız sinema tarihçisi Georges Sadoul'a göre ünlü yönetmen Jean Renoir'ın 1950 yıllarındaki en iyi filmidir. Filim yalnızca renkleri ve sahne düzeniyle sevilen bir tablolar dizisi ya da gösterişli bir eğlence değil, aynı zamanda Montmartre'ı zengin yabancı turistlerin eğlence yeri yapan koşulların derin bir incelemesidir. Sadoul'a göre Jean Gabin en iyi oyunlarından birini, Françoise Arnoul ise Nini'siyle en iyi oyununu bu filmde vermektedir. Sinema yazarı André Bazin ise filim hakkında şunları yazmaktadır: «Japon sineması hakkında, bizi, az sayıdaki iyi filmlerinde bile onu sevmeye zorlayan şeyin incelmiş ve güçlü bir kültüre olan kesin bağlılığı olduğunu yazmıştım. Sanatla, toplumun uygarlığı arasında XIX. yüzyılda oluşan ayrılığa katılan bizim batılı filmlerimiz, bu bölünmez sermayeden yararlanamazlardı. Yönetmenleri, bunların yetenekleri ne değerdeyse bu filmler de oradadırlar. Ama Jean Renoir'da en üst düzeyle karşılaşıyoruz. Renoir kendi kişiliğinde, bireysel sinema dehasından başka, bir kültürün ya da en azından batı kültürünün en üstün görünüşlerinden biri olan ressamlarının etkinliğini bir araya getiriyor. Renoir sinemayla çarpılmış izlenimciliktir.» «French-Cancan» 1956 Sinema Akademisi ödülünü almıştır. Renkli. Oy. / Jean Gabin, Maria Félix, Françoise Arnoul, Gianni Esposito, Valentine Tessier, Philippe Clay. Süresi / 105 dakika.)

— **5'TEN 7'YE CLEO / CLEO DE 5 A 7 / Agnès Varda 1962** (Genç, az ünlü bir şantöz olan Cléo, birdenbire öleceğini sanır. Bir tıbbi tahlilin sonucunu beklemektedir. Kanser olma korkusu içindedir. Filim genç kadının bu korku içinde geçirdiği iki saati anlatmaktadır. Cléo saat beşte, bir iskambil falcısına danışır. Pek umutlu bir sonuç alamaz. Daha sonra dadısı Angèle'le, sevgilisiyle, müzisyenlerle, sonra da arkadaşı Dorothée ile izleriz genç kadını. Ama kimse ona bu inatçı korkuyu, ölümü unutturamaz. Ancak gerçekle karşılaşma saati geldiğinde Cezayir'e, savaşa gitmeye hazıralnan genç bir askerle, Antoine'la tanışması onu bunalımından kurtarır... Fransız kadın yönetmen Agnès Varda'nın en ünlü filmlerinden biri olan «5'ten 7'ye Cléo» özgünlüğü, yalın güzelliği, ağırbaşlılığı, şiiri, mihazı, ve inceliğiyle dikkati çeker. René Char'ın bir şiiri, hatta bir kadın vücudu kadar güzel diye nitelenen bu filim plastik yönden gerçekten övgüyo lâyıktır. Varda, büyük bir bölümü Paris sokaklarında çevrilen dokunaklı bir aşk ve ölüm şiiri meydana getirmiştir denebilir. Varda'nın filmi için söylenecek bir şey daha var: Yönetmen ne bildiri vermeye ne de birşey kanıtlamaya çalışıyor. Ama görüntülerinin herbiri, kendine özgü bir evreni seyirciye ulaştırıyor. Michel Legrand'ın müzik, Jean Rabier'nin görüntü ve Bernard Evein'in dekor çalışmalarındaki başarıları da Varda'nın filminin bütünlüğünü tamamlıyor. Oy. / Corinne Marchand, Antoine Bourseiller, Dorothée Blank, Dominique Davray, Michel Legrand. Süresi / 90 dakika.)

— **GÜNEŞSİZ DÜNYA / LE MONDE SANS SOLEİL / J. Yves Cousteau 1964** (Ünlü Fransız belge filimcisi Jacques Yves Cousteau'nun 1956 Cannes Filim Şenliği Büyük Ödülü'nü alan «Sessiz Dünya» (Le Monde du Silence) dan sekiz yıl sonra çevirdiği ve denizdibinin bilinmeyen evrenini kendine özgü şiirli sinema diliyle anlattığı başarılı belge filmi. James Dugan'ın bir senaryosundan yola çıkan Cousteau, Pierre Goupil'in başarılı görüntüleriyle denizdibinin gerçeklerini ve bu dünyanın canlılarının yaşamlarını olanca yalınlığıyla karşımıza çıkarıyor.)

Bulgar Sineması

— SEKİZİNCİ / OSMIATE / Zako Heskia 1969 (Bulgar sinemasının son yıllarda ortaya koyduğu en ilginç filimlerden biri olan ve Paris'ten başlayarak dünyanın çeşitli kentlerindeki Bulgar sinema haftalarında gösterilen «Sekizinci» yönetmen Zako Heskia'nın üçüncü uzun filmidir. İlk filmi «Sıcak Öğle» (1964) ve daha sonraki «Tatil Başlangıcı» filimlerinden sonra Heskia «Sekizinci» ile en tutarlı yapıtına imza atmış oluyor... «Anti-faşist» bir nitelik taşıyan bu filimde Heskia, Bulgaristan'ın 2. Dünya Savaşı'nın son yıllarındaki görünümünü sunuyor ve Sovyetler Birliği'nden gelen sekiz sosyalist Bulgar paraşütçüsünün ülkelerindeki faşist iktidara karşı giriştikleri direnişi anlatıyor. Bulgar hükümeti direnişçileri ateş ve tuzak çemberi kurarak karşılarlar. Çeşitli bölümlerden meydana gelen filim, esas olarak Bulgaristan'a inen «Sekizinci» paraşütçünün hikâyesini anlatır. «Sekizinci» diye çağrılan filmin kahramanı, soğukkanlılığı, cesareti ve yaratıcılığıyla efsane kahramanlarına özgü nitelikleri üzerinde toplar. Kurşunları hedefini hiç şaşmaz. «Sekizinci»ye Parti bölge komitesi tarafından bir partizan birliğinin yönetimi görevi verilir. Burada daha önce Bulgaristan'a inmiş bulunan paraşütçü arkadaşlarından Vlado ile karşılaşır. Birlikte direnişe devam ederler. Sonunda onlar da jandarma tarafından gizlendikleri yerde yakalanırlar. Heskia, filmini kahramanlarının psikolojilerine inmeye çalışan, duyarlı bir dille ama bir «serüven filmi» temposuyla anlatır. «Sekizinci» hızlı, sürükleyici bir filimdir. 1969'da Bulgar sinemasının «Oscar»ı sayılan «Altın Gül» ödülünü almıştır. Geniş ekran. Oy. / Georgi Georgiev, Nicolas Anastasov, Meglena Karalambova, Stoitche Mazgalov, Anton Gortçev, Petre Penkov.)

yedinci SANAT
AYLIK SİNEMA DERGİSİ

BÜTÜN SİNEMASEVERLERİN İZLEMELERİ GEREKEN TEK CİDDİ SİNEMA DERGİSİ

YORUM - İNCELEME - BELGE - SORUŞTURMA - ELEŞTİRMELER

1. sayısında
Lütfi Akad, Joseph Losey, Sergio Leone ile konuşmalar
A. DORSAY - N. COŞ - E. AYÇA - S. İLERİ - O. KUTLAR - N. ÖZÖN
G. SCOGNAMILLO - A. ÖZGÜÇ - T. ALTUĞ - B. EVREN - T. YAŞAR

Yazışma adresi : P. K. 654 BEYOĞLU

İtalyan Sineması

— EVLÂDIMA KIYMAYIN / I BAMBINI CI GUARDANO / V. De Sica 1942
(İtalyan yeni-gerçekçilik akımının en önemli isimlerinden Vittorio De Sica'nın savaş yıllarında, akımın en başarılı değilse bile tipik özelliklerini taşıyan ilk örneklerinden biri olarak çevirdiği «I Bambini ci Guardano»ya da tam çevirisiyle (Çocuklar Bize Bakıyor), İtalya'da o yıllarda bunalım geçirmeye başlamış olan Faşist yönetimin etkisi altında yaşayan orta sınıf insanlarını anlatmaktadır. De Sica, Cesare Gullio Viola'nın romanından yola çıkmış ve özellikle bir ailenin hikâyesini anlatarak, o günün toplumsal şartları içinde yaşamaya çalışan ana-baba-çocuk üçgenini ele almış, onların sorunlarını, çatışmalarını yansıtmıştır. Filim akımın temel özelliği olan doğal dekorları, ilgi çekici gerçekçi görüntüleri ve müziği ile dikkati çekmektedir. Oy. / Isa Pola, Luciano De Ambrosis, Adriano Rimoldi, Emilio Sigoli, Ernesto Calindri.)

— SON İSTASYON / STAZIONE TERMINI / Vittorio De Sica 1953
(Yeni-gerçekçilik'in ünlü senaryocusu Cesare Zavattini'nin ünlü yazar Truman Capote ile birlikte yazdığı bir senaryoya dayanan «Son İstasyon», De Sica'nın akımın ilk yıllarında yaptığı gerçekçi filimlerin havasından uzak bir biçimde bir aşk öyküsünü anlatır. Jennifer Jones, Montgomery Clift gibi bir zamanların ünlü oyuncularını bir araya getiren De Sica, bir İtalyanla bir Amerikalı kadının karşılaşması, tanışması, aşık olmaları ve ayrılmalarını izleyen beylik bir konuyu yine de belli bir duyarlık içinde ele almış ve duygusal bir filim yapmıştır. Filim, görüntüleri, müziği ve özellikle Jennifer Jones'un başarılı oyunu ile dikkati çekmektedir. Oy. / Jennifer Jones, Montgomery Clift, Gino Cervi, Paolo Stoppa, Dick Beymer, Nando Bruno. Süresi / 85 dakika.)

— YUVASIZLAR / IL TETTO / Vittorio De Sica 1956 («Yuvasızlar» ya da orijinal çevirisiyle «Çatı» De Sica ve senaryo yazarı Zavattini'nin «yeni-gerçekçilik»in ilk yıllarındaki çalışmalarını andırır bir titizlik içinde yeniden toplumsal bir konuya el attıkları dikkate değer bir denemedir. Filim yeni evli bir çiftin konut sorunuyla karşılaşmalarını ele alır. Luisa ve Natale evleri olamadığı için baba evinde kalmaya zorunludurlar. Oysa bu sıkıntılı bir durumdur. Bir süre sonra Luisa, boş arsalardan birine bir gecekondu yapmayı önerir. Natale de bu fikri onaylar. Ama bu işte ellerini çabuk tutmak zorundadırlar. Çünkü yasalara göre resmi otoriteler gecekonduya ancak «çatı»nın tamamlanması halinde ufak bir cezanın dışında birşey yapamamaktadırlar... Genç çiftin ilk girişimi, arsa üstünde hak ileri süren bir Kalabriya'lının çatı bitmeden polise ihbarı ile başarısız kalır. Çift yenilgiyi kabul etmez. Natale'nin ailesi ve iş arkadaşlarının yardımıyla Sant'Agnese çukurunda yeni bir gecekondu yapımına girişirler. Çatının tamamlanmasına birkaç kiremit kalmışken yine polisler çıkagelir. Çocuk bekleyen Luisa, komşulardan emaneten edinilen iki çocukla yatağı uzanır. Kapıyı da sağlamca kapatır. Polisler insafa gelerek çatıdaki deliği görmezlikten gelirler. Genç evlilerin rüyası gerçekleşmiş, artık onlar da başlarını sokacak bir eve kavuşmuşlardır... De Sica - Zavattini İtalyan toplumunun savaşın üstünden geçen 10 yıl içinde değişmesinin de etkisiyle ele aldıkları sorunda belli bir yumuşamaya gitmişlerdir. «Yuvasızlar» De Sica'nın bu çizgisini haberleyen ama önceki birkaç filmine göre yine de ilerde bir noktada bulunan

ilginç bir filmdir. Oy. / Gabriella Pallotta, Giorgio Listuzzi, Gastone Renzelli, Maria Di Rollo, Angela Bigioni.)

— YİĞİT ADAMLARDIR İTALYANLAR / ITALIANO BRAVA GENTE / Giuseppe de Santis 1964 (Türk seyircisinin «Acı Pirinç» (Riso Amaro) ve «Acı Lokma» (Roma ore II) adlı filmleriyle çok iyi tanıdığı ünlü İtalyan yönetmeni Giuseppe de Santis'in 1964'de Ruslarla bir ortak-yapım biçiminde hazırladığı ve ikinci dünya savaşından ilginç bir kesit verdiği değişik denemesi... De Santis, Almanlarla birlikte Rusya'yı işgal eden İtalyan askerlerinden bir gurubun yarı mizahi, yarı trajik serüvenini anlatıyor. Bu şanssız serüvene girişen topluluktan yalnızca bir kişi sağ dönecektir. Dönüş yolunda Almanlar tarafından öldürülmek üzere olan Polonyalı bir genç kadını, hayatını tehlikeye atarak kurtaran teğmen Giuliani... Ötekiler, soylu ve babacan albay Sermonti, çevresini saran ölüler karşısında insanî duygularını tutsaklık ve belki de ölümle ödeyecek, şakacı Romen askeri Gabrielli, çekilişin bütün güçlüklerine göğüs gerdikten sonra Ruslar tarafından çevrilen birlikten kaçmakla kurtulacağını sanacak, ama uçsuz bucaksız bozkırda tek başına çıldırıp bütün bir geçmişini bir anda yeniden yaşadıktan sonra karlara kendi mezarını kazarak ölecektir... Birliğin öbür sevimli İtalyanları Pouilles-lu Sanna, Romagna'lı Bazzocchi, Sicilyalı Calo bu tipleri tamamlayacaklardır... İlk planda görülen bu kişilerin yanında aynı ölçüde sevimli olmayan İtalyanlar da vardır... Gerçeğin her zaman iki yüzlü olduğu unutulmamalıdır. Ama filmin hiçbirinde İtalyanlar zaman zaman umutsuz bir yiğitlik örneği vermektedirler. Ruslar ve Almanlar arasında da bazı tipler ön plâna geçer yer yer. Doktor arkadaşının hayatını kurtarsın diye rehine olmaya razı olan genç asker, Gabrielli'nin bozkırda dolaşırken rastladığı ve trajik ölümüne tanık olduğu genç kız, her türlü vahşetin simgesi haline gelen «topyekûn savaş» yanlısı Alman subayı bu arada sayılabilir... Sonuç olarak, «Acı Pirinç»in, «Trajik Av»ın ünlü yeni-gerçekçi yönetmeni De Santis, bu son ünlü filminde yakın tarihin kanlı gerçeklerinden birini yeniden ve aslına uygun bir biçimde kurgulamaktadır. Filmin oyuncuları arasında yer alan Amerikalı Peter Falk ve Arthur Kennedy'nin yanısıra, «Leylekler Geçerken» ve «Anna Karenina»nın unutulmaz yıldızı Tatiana Samoilova'nın, «Askerin Türküsü»nün baş oyuncusu Janna Prokhorenko'nun başarıları da unutulmamalıdır. Oy. / Arthur Kennedy, Janna Prokhorenko, Andrea Cecchi, Tatiana Samoilova, Peter Falk, Boris Kozukov, Riccardo Cucciola. İki ayrı bölüm.)

— GALILEO GALILEI / Liliana Cavani 1968 (İtalyan sinemasının önemli kadın yönetmeni Liliana Cavani'nin bu değişik denemesi bir İtalyan - Bulgar ortak yapımıdır. Daha sonra yaptığı «Yamyamlar - I Cannibali» adlı Antigone modernizasyonu ile sinema dünyasının büyük ilgisini çeken Liliana Cavani, anti - faşist nitelikteki bu önemli filminden önce de «Galileo» ile isminden söz ettirmişti. «Galileo» bir biyografi filmi olmaktan çok, bilginin acılı serüvenini oluşturan olayları anlatan bir «mesaj» filmidir. Cavani bu kez bir modernizasyon yapmamakta, doğrudan doğruya Galileo'nun yaşadığı yıllara eğilmektedir... Galileo, Padova'da matematik öğretmenidir. Evrenin düzeni, işleyişi üzerine artık inanmadığı kuramları istemeden öğrencilerine öğretip durmaktadır. Bu arada Kopernik, evreni nmerkezinin dünya olmadığını açıklamıştır. Giordano Bruno, gökyüzünün de dünya gibi maddeden oluştuğunu, yeryüzünün sayısız dünyadan biri olduğunu savunarak Avrupa kıtasında dolaşmaktadır. Ama resmi kültürün ve Engizisyon'un temsilcileri buna karşı çıkarlar. Venedik'te Galileo

ve Bruno aynı çevrelerde görülmekte, fikir, deney alışverişi yapmaktadırlar. Sonra Bruno tutuklanır, Engizisyon mahkemesi tarafından yargılanıp Roma'da canlı canlı yakılır.

Galileo yine de araştırmalarını sürdürür. Gökyüzü dürbününü (telekopu) yapar, bununla Ay'ı inceler, Ay yüzünün dünya yüzü gibi pürüzlü olduğunu, onun gibi yokolabilir bir maddeden oluştuğunu anlar. Galileo yeni gezegenler de görür ve yıldızların Aristo kuramlarının ileri sürdüğü 1207 sayısından çok daha fazla olduğuna inanır. Gerçekten de yıldızların sayıları ancak insanların görme yetenekleri ile sınırlıdır. Evren, sonsuz, herşey, hareket eden madde midir? Galileo, o güne kadar inanılan bilim sisteminin bütününü yıkan bir «gerçekliğin» kanıtlarını toparlar. Onu bir öncü durumuna getiren gerçek bir bilgin saflığı ile dürbünün getirdiği kanıtlar önünde herkesin eğileceğini sanır. O zaman Galileo için sayısız ve acı bir hayal kırıklığı başlar. Ona ilk sırt çevirenler, kafaları denetlenmemiş kuramlarla tıkalı meslekdaşları olur. Sonra kilise saldırır. Galileo, Engizisyon mahkemesine çağrılır. Kardinalliği sırasında onu koruyan Papa VIII. Urbain Papalık görevinin başlarında derin bir yenileşme isteği göstermiştir. Galileo, «Dialogo dei massisi sistemi» adlı kitabını ona adamıştır. Ama bu eserin kilise için tehlikeli olduğu kendisine anlatıldığı zaman VIII. Urbain katı bir tavır almıştır. Yine de Galileo son dakikaya kadar Papa'nın kendisini Engizisyon mahkemesi kâbusundan kurtaracağına inanır. Ama mahkeme yapılır. Yargıçların sanıkla bilimsel sorunları tartışmaya hiç de niyetleri yoktur. Onu bir seçime zorlarlar. Ya karara uyacak ya da o güne kadar savunduğu görüşleri yalanlayacaktır. Galileo kendisini şaşırtan ve umutlarını kıran bir otorite önünde, eski savunduğu görüşleri mırıldanarak inkâr eder. Renkli Oy. / Cyril Cusack, Lou Castel, Gigi Ballista, Georgi Koloyancev, Paolo Graziosi.)

BEKOTEKNİK SANAYİ A. Ş.

SUNAR

BEKO TELEVİZYON

BEKO RADYO

ANADOL OTOMOBİL RADYOSU

OTOSAN » »

OUTOVOX » »

OTOFON » »

Türk Sinematek Derneği
Mart 1973 Programı

3 Cumartesi	/ 14.00 /	RABIA TÜL ADEVİYE / RABAA EL ADAWEYA / Niyazi Mustafa
	/16.30-19.00-21.30/	İNSAFSIZ / BELA RAHMA / Niyazi Mustafa
4 Pazar	/ 11.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / LAUREL-HARDY HOKKABAZ
	/ Bütün seanslar /	İNSAFSIZ / BELA RAHMA / Niyazi Mustafa
6 Salı	/ Bütün seanslar /	AİLE MUTLULUĞU / Çehov Uyarlaması
7 Çarşamba	/ 14.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / LAUREL-HARDY HOKKABAZ
	/16.30-19.00-21.30/	KOPAR ZİNCİRLERİNİ GÜLSARI / PRASHAI GULSARA / Sergey Urusevski 1969
8 Perşembe	/ Bütün seanslar /	BALZAMINOF'UN DÜĞÜNÜ / ZHENITBA BALZAMINOVA / Konstantin Voinov 1965
9 Cuma	/ Bütün seanslar /	HAK MÜCADELESİ / MICHAEL KOHLHAAS / Volker Schlöndorff 1969
10 Cumartesi	/ 14.00-19.00 /	HAK MÜCADELESİ / MICHAEL KOHLHAAS / Volker Schlöndorff 1969
	/ 16.30 /	BALZAMINOF'UN DÜĞÜNÜ / ZHENITBA BALZAMINOVA / Konstantin Voinov 1965
	/ 21.30 /	LEYLEKLER GEÇERKEN / LETYAT ZHURAVLI / Mihail Kalatasov 1957
11 Pazar	/ 11.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / LAUREL - HARDY MEKTEPTE
	/ 14.00-16.30 /	KOPAR ZİNCİRLERİNİ GÜLSARI / PRASHAI GULSARA / Sergey Urusevski 1969
	/ 19.00-21.30 /	YİĞİT ADAMLARDIR İTALYANLAR / ITALIANO BRAVA GENTE / Giuseppe De Santis 1964 (19.00 : 1. bölüm - 21.30 : 2. bölüm)

13 Salı	/ 14.00-19.00 /	**YİĞİT ADAMLARDIR İTALYANLAR** / Giuseppe De Santis 1964 (1. bölüm)
	/ 16.30-21.30 /	Aynı filim (2. bölüm)
14 Çarşamba	/ 14.00 /	**ÇOCUK SİNEMASI** / **LAUREL-HARDY MEKTEPTE**
	/16.30-19.00-21.30/	**UZAY YOLU** / **SPACE IN THE AGE AQUARIUS** (Belge filmi)
15 Perşembe	/ Bütün seanslar /	**AİLE MUTLULUĞU** / Çehov uyarlaması.
16 Cuma	/14.00-16.30-19.00/	**SEKİZİNCİ** / **OSMIATE** / Zako Heskia 1969
	/ 21.30 /	**ÇİRKİN KAHRAMAN** / **DOC** / Frank Perry 1971
17 Cumartesi	/ 14.00-19.00 /	**ALEV TERBİYECİLERİ** / **TAMING OF THE FLAME** / Daniil Khrabrovitski 1972 (1. bölüm)
	/ 16.30-21.30 /	Aynı filim (2. bölüm)
18 Pazar	/ 11.00 /	**ÇOCUK SİNEMASI** / **LAUREL - HARDY DANS ÖĞRETMENİ**
	/ 14.00-19.00 /	**ALEV TERBİYECİLERİ** / **TAMING OF THE FLAME** / Daniil Khrabrovitski 1972 (2. bölüm)
	/ 16.30-21.30 /	Aynı filim (1. bölüm)
20 Salı	/ Bütün seanslar /	**5'TEN 7'YE CLEO** / **CLEO DE 5 A 7** / Agnès Varda 1962
21 Çarşamba	/ 14.00 /	**ÇOCUK SİNEMASI** / **LAUREL - HARDY DANS ÖĞRETMENİ**
	/16.30-19.00-21.30/	**5'TEN 7'YE CLEO** / **CLEO DE 5 A 7** / Agnès Varda 1962
22 Perşembe	/ Bütün seanslar /	**GALILEO GALILEI** / Liliana Cavani 1968
23 Cuma	/ Bütün seanslar /	**SON İSTASYON** / **STAZIONE TERMINI** / Vittorio De Sica 1953
24 Cumartesi	/ 14.00-19.00 /	**GALILEO GALILEI** / Liliana Cavani 1968
	/ 16.30-21.30 /	**YUVASIZLAR** / **IL TETTO** / Vittorio De Sica 1956
25 Pazar	/ 11.00 /	**ÇOCUK SİNEMASI** / **LUREL - HARDY PASİF KORUNMADA**
	/ 14.00-19.00 /	**YUVASIZLAR** / **IL TETTO** / Vittorio De Sica 1956
	/ 16.30-21.30 /	**SON İSTASYON** / **STAZIONE TERMINI** / Vittorio De Sica 1953

27 Salı	/ Bütün seanslar /	FRENCH - CANCAN / Jean Renoir 1955
28 Çarşamba	/ 14.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / LAUREL - HARDY PASİF KORUNMADA
	/16.30-19.00-21.30/	FRENCH - CANCAN / Jean Renoir 1955
29 Perşembe	/ Bütün seanslar /	ÖLÜM TUZAĞI / VIVA ZAPATA / Elia Kazan 1952
30 Cuma	/ Bütün seanslar /	ÖLÜM TUZAĞI / VIVA ZAPATA / Elia Kazan 1952
31 Cumartesi	/ Bütün seanslar /	EVLÂDIMA KIYMAYIN / I BAMBINI CI GUARDANO / Vittorio De Sica
N İ S A N		
1 Pazar	/ 11.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / DENİZALTI DÜNYASI / LE MONDE SANS SOLEIL / Jacques Yves Cousteau 1964
	/ Bütün seanslar /	KÜÇÜK DEV ADAM / LITTLE BIG MAN / Arthur Penn 1970
3 Salı	/ Bütün seanslar /	KÜÇÜK DEV ADAM / LITTLE BIG MAN / Arthur Penn 1970
4 Çarşamba	/ 14.00 /	ÇOCUK SİNEMASI / DENİZALTI DÜNYASI / LE MONDE SANS SOLEIL / Jacques Yves Cousteau 1964
	/16.30-19.00-21.30/	KRAL VE VATAN / KING AND COUNTRY / Joseph Losey 1964
5 Perşembe	/ Bütün seanslar /	KRAL VE VATAN / KING AND COUNTRY / Joseph Losey 1964
6 Cuma	/ Bütün seanslar /	AİLE MUTLULUĞU / Çehov uyarlaması
7 Cumartesi	/ 14.00-19.00 /	«TOM AND JERRY» FİLİMLERİ
	/ 16.39-21.30 /	GALİLEO GALİLEİ / Liliana Cavani 1968
8 Pazar	/ Bütün seanslar /	«TOM AND JERRY» FİLİMLERİ

Mısır Sineması

— **RABIA TÜL ADEVİYE / RABAA EL ADAWEYA / Niyazi Mustafa** (Renkli, tarihsel bir Mısır filmi denemesi. Türkçe altyazılı. Oy. / Ferit Şevki, Emad Hamdi, Nabilia Emet.)

— **İNSAFSIZ / BELA RAHMA / Niyazi Mustafa** (Suçlu gençlik sorununu ele alan ve eğitim tartışması yapan bir filim. Renkli. Türkçe altyazılı. Oy. / Ferit Şevki, Süheyir Mûrşidi, Tevfik Deku, Ahmet Mazhar.)

Batı Alman Sineması

— **HAK MÜCADELESİ / MICHAEL KOHLHAAS - DER REBELL / Volker Schlöndorff 1969** (Klasik Alman yazarı Heinrich von Kleist'tan uyarlanan «Michael Kohlhaas» önceki başarılı yapıtlarını (Der Junge Törless; Mord und Totschlag) Amerikan dağıtım şirketlerine kabul ettirerek uluslararası bir üne ulaşan, 1970'de yaptığı «Yoksul Kombach Halkının Ani Zenginliği» adlı ilginç filmi ile de her gösterildiği ülkede büyük övgü toplayan genç Alman yönetmeni Volker Schlöndorff'un Alman tarihini ele alan ve toplumcu, ilerici bir yorum getiren ara yapıtıdır.. Filmin kahramanı Kohlhaas, yetiştirdiği atlarını haksız yere alıkoyan ve kullanan egemen sınıfa karşı başkaldıran ve giderek toplumsal bir hareketin önderi olan bir 16. yüzyıl devrimcisidir. Daha önce «Viva Maria»da da Louis Malle'a asistanlık yapmış olan Schlöndorff, bu kahramanın hikâyesini ticari kalıpların da çok uzağına düşmeyen, uzlaşmacı bir sinema diliyle anlatıyor ve seyirciye istediğini ulaştırıyor. Renkli. Türkçe altyazılı. Oy. / David Warner, Anna Karina, Anita Pallenberg, Anton Diffring. Süresi / 96 dakika.)

Türk Sinematek'i Kitap Köşesi

SİNEMATEK KİTAP KÖŞESİNDEN ÜYELERİMİZ,

— Sinema yayınlarını ve öbür yayınları % **10 İNDİRİMLİ** olarak sağlayabilirler.

— YENİ SİNEMA'nın, FİLİM 70, 71 ve 72'nin eski sayılarını ve İLK TÜRK SİNEMACISI FUAT UZKINAY incelemesini % **50 İNDİRİMLİ** olarak edinebilirler.

— İSTEDİKLERİ KİTABI adını bildirerek en kısa zamanda sağlayabilirler.

Sovyet Sineması

— BALZAMINOF'UN EVLİLİĞİ / ZHENITBA BALZAMINOVA / Konstantin Voinov 1965 (19. yüzyıl önemli tiyatro yazarlarından Aleksandr Ostrovski'nin oyunundan uyarlanan «Balzaminov'un Evliliği» bir sevimli güldürü filmi niteliği taşımaktadır. Yönetmen Voinov, yoksul ve hayalci bir adam olan Mişa Balzaminov'un sonunda mutluluğa erişen evlenme serüvenini ele alır. Balzaminov'un generallik ve çarlık hayalleri içinde kalbindeki kadını arayışında komik hayal kırıklıklarına uğradığını ama sonunda, kaba, gerçek bir mutluluğa ulaştığını izleriz. Ne de olsa Balzaminov bir koca olabilmiştir. Bu bile hayalci adam için bir başarıdır. Yönetmen Voinov, Balzaminov'un evlilik hikâyesini anlatırken, eski Rus hayatını da komedi sınırları içinde yansıtmaya çalışmaktadır. Filmin başarılı bir yanı da oyuncuların yarı pantomim ve «grotesk» nitelikteki oyun biçiminin altından ustalıkla kalkmalarıdır. Hele dram oyuncularının ilk kez bir güldürü filminde bu başarıyı göstermiş olmaları ilgi çekicidir. Renkli. Oy. / Georgi Vitsin, Janna Prokhorenko, Inna Makarova, Lyudmilla Şagalova, Nadezda Rumyantseva, Lyudmilla Gurçenko.)

— KOPAR ZİNCİRLERİNİ GÜLSARI / PRASHAI GULSARA / Sergey Urusevski 1969 (Uzak Kırgızistanda, Pamir eteklerinde Tananbay adında bir köylü yaşardı. Gene aynı yerde Gülsarı adlı bir de at yaşardı. Bu iki hayat, adamın ve atın hayatı sıkı bir biçimde birbirlerine bağlanmıştı. Sıradan bir insan, bir kır köylüsü ve onun hayatında hiçbir ilginç ya da heyecanlandırıcı birşey göremez. Oysa insan yanılıyor, her hayat engin bir okyanustur. Ve Gülsarı'nın kalbi artık atmadığında ve yolun kenarında ebedî istirahatine çekildiğinde sahibi derin düşünceler içinde yanına oturur. Tananbay'ın kafasından pek çokdüşünceler geçer. Gülsarı daha bir tay iken onu nasıl aç kurtlar sürüsünden kurtardığını, nasıl dizgin vurduğunu, gecenin karanlığında onun sırtında nasıl düğüne gittiğini hatırlar. Bu anılar bazen Tananbay'ın gözünden yaş getirir ve bazen de gülümser, başını sallar... Filim tanınmış yazar Cengiz Aytmatov'un Türkçeye de çevrilmiş ilginç bir romanından uyarlanmıştır. Filmin yönetmeni daha önce «41.», ve Kalatazov'un «Leylekler Geçerken», «Ben Küba» gibi filimlerinin görüntü yönetmenliğini yapmış başarılı bir isim, Sergey Urusevski'dir. Urusevski görüntülerini de kendisi çektiği bu filmle ilk olarak yönetmenlik de yapmış olmaktadır. Aytmatov'un romanı ise gerçekten görüntülere büyük ölçüde dayanan, çoğunlukla bozkırlarda geçen bir romandır. Filim boyunca Gülsarı adlı atla binicisinin ortak kaderlerini, aynı toplum içinde yaşamalarının, aynı kavgayı sürdürmelerinin serüvenini izliyoruz. Gülsarı ve Tananbay, devrim sonrasının bütün sevincini boşa çıkaran umutlarını, partinin yanlışlarından topluma ve tek tek canlılara yasıyan tedirginliklerini birlikte yaşıyorlar. Urusevski, yenilenen bir toplumda, eskimeden gelecek yüzyıllara kalacak insan yaşamasını, tutkusu, yanılgıları, başarıları ve yenilikleriyle, direnme ve boyun eğmeleriyle bize yansıtıyor. Ayrıca özet verilecektir. Oy. / Nurmukhan Zharturin, Feride Şaripova, Baken Kidikeyeva. Süresi / 80 dakika.)

— AİLE MUTLULUĞU / Sergey Soleviev (Filim aile mutluluğu üzerine oluşan mizahi dört hikâyeden ibarettir.

I. Birinci hikâye dumanlı bir günde koca Nikolay Androviç yemekten sonra rıhtımal

gezmeye gider. Yağmura yakalanır eve döner, fakat evde karısını çok genç bir akrabası ile öpüşürken görür. Çocuk kaçar, intihar etmek ister, fakat karar veremez. Koca ile konuşmalarında «Siz onu para ile aldınız, ruhuna hitap edemediniz. Onun suçu yok, siz suçlusunuz. Ben ise onun üzüntülü ruhuna hitabettim.» diyor. Koca bunu çok makul karşılar ve affeder. Dost olurlar ve birlikte rıhtıma inerler.

II. Bir adam eğlenmek için düzenlediği bir ruh çağırma seansından sonra kendisi etki altında kalır. Ve karısının evde olmadığı bir gece, korkuya kapılır. Farkında olmadan hizmetçinin odasına gider. Orada koltukta uyuyakalır. Karısı sabah gelir ve onları aynı odada görünce tuhaf bir durum ortaya çıkar.

III. Koca karısının sevgisinden çok emindir. Çiçek alıp eve döndüğünde onu âşığı ile yakalar. Tabanca satıcısında çeşitli öldürme, intihar ve intikam şekilleri düşünür. Sonunda hepsinden vazgeçip kanuni yoldan boşanmaya karar verir. Sonunda ondan da vazgeçer. Silah satıcısından bir bardak su ister, içer ve herşeye boş verir.

IV. Otuzbeş yaşlarında bir adam evlenmekte kararsızdır. Sonunda kararını verir, komşu papazın kızını ister. Papaz evde kalmış kızını evlendirmekten memnun kalır. Fakat adamın kızla olan konuşmalarında hep eski konulardan: Ailelerinin, dedelerinin birbirlerine olan sevgi ve saygılarından, suçlamalarından söz edilir. Sık sık kavga ederler. Kızın babası sonradan onları birleştirmeyi başarır. Kız piyanoda ilk söylediği şarkıda sevgisiz yapayalnız kaldığını, komşusu ile birleştikten sonra söylediği şarkıda ise «Bir parça sevgi kalmıştır fakat esaslı bir şey kaybolmuştur» der.

— ALEV TERBİYECİLERİ / TAMING OF THE FLAME / Daniil Khrabrovitski 1972 (Sovyetler Birliği'ndeki uzay çalışmalarını konu edinen ve renkli, geniş ekran, iki bölüm olarak hazırlanan bu çok yeni filim yeni yönetmenlerden Daniil Khrabrovitski'nin imzasını taşımaktadır. Ele aldığı konunun değişikliği ile de öncelikle ilgi çekmektedir. Filimde roket yapım çalışmaları yapan kahramanlar kendilerini bütünüyle bu işe adamışlardır. Bu iş onlar için bir tutku halini almıştır. Duygu ve düşünceleri onları kaçınılmaz bir biçimde uzay çalışmasına itmektedir. Bu insanlar aynı zamanda duyarlıklarını, bu çalışmaların dışında bulunan insanlara iletebilecek bir güç de taşımaktadırlar. Filmin teması özellikle filmin başlıcısı ve baş roket yapımcısı Andrey Başkirtsev'in hikâyesiyle ortaya konmaya çalışılıyor. Başkirtsev'i oynayan Kiril Lavrov bu rolde büyük bir başarı gösteriyor. Filim bir yandan Başkirtsev'in çalışmalarını anlatırken bir yandan da karısından ayrılması ve işinde ona yardımcı olan sevgilisi Nataşa ile birleşmesini hikâye ediyor. Bu arada Başkirtsev'in iş arkadaşları ile olan ilişkileri de gösteriliyor... Filimdeki teknik egemenlik insanların duygusal ilişkilerini unutturmuyor, kaybetmiyor. Ancak filimin sonunda seyirci Başkirtsev'in hayatının son anlarında Nataşa ile geçirdiği birlikte sürenin azlığına üzülüyor. Başkirtsev'in çabası öylesine büyük bir ideal ki, uzayın sonsuzluğu içinde görülüp elde edilen bilgilerin ancak belli bir kesitin dışına çıkamaması, üzünç verici oluyor. Başkirtsev yine de kosmik uzaya ulaşma tutkusundan vazgeçmiyor. Bu çabalar filimde bir sanatçı duyarlığını andırır biçimde veriliyor. Khrabrovitski'nin yapıtı bir belge filmi ya da bir aktüalite filmi niteliğinde olmayıp, tarihe mal olan uzay kişilerinin duygu ve düşüncelerini «otantik» kılan bir denemedir. Filmin sinema sanatı açısından önemi geçen yıl yapılan 18. Uluslararası Karlovy Vary Filim Şenliği'nde «En İyi Filim» ödülünü almasıyla da kanıtlanmıştır. Renkli. Geniş ekran. Oy. / Kiril Lavrov, Igor Vladimirov, Igor Gorbaçov, Ada Rogovtseva. İki ayrı bölüm.)

Amerikan Sineması

— **ÖLÜM TUZAĞI / VIVA ZAPATA / Elia Kazan 1952** (Elia Kazan'ın John Steinbeck'in senaryosundan yola çıkarak çevirdiği bu ünlü klâsik filim, bilindiği gibi Meksika iç savaşının en ilginç ve renkli kişiliklerinden birinin, Emiliano Zapata'nın serüvenini anlatır. 1909 yılında, diktatör Porfirio Diaz'ın devrilmesinde önemli bir rol oynayan köylü lideri Zapata daha sonra zengin köylülerden birinin kızıyla evlenir. Ülkeye özgürlük getirmeyi vaad eden Başkan Madero'ya katılır. Onun isteğine uyarak köylülerin silâhlarını bırakmasını sağlar. Daha sonra Pancho Villa ile birlikte tutucu General Huerta'yı yenerek öcünü alır. Böylece galip bir komutan durumuna gelen Zapata, kardeşinin çıkardığı rezaletlerden ötürü kendisine yakınmaya gelen köylüler arasında bir dikbaşlıyı «tehlikeli biri» olarak mimler. Oysa vaktiyle diktatör Diaz da kendisi için aynı şeyi yapmıştı. Birden aynı haksızlığı kendisinin yaptığını farkeden Zapata istifa eder. Ve önceden kestirdiği halde kendisine karşı kurulan bir tuzağa düşer ve öldürülür.

Filim, Sadoul'un deyimiyle, bütün devrimlerin sonunda başarısızlığa uğrayacağını, iktidara geçenin bir süre sonra yozlaşacağını, diktatöre karşı çıkan köylünün günün birinde aynı makama geçince onun gibi olacağını göstermeye çalışır gibidir. Ancak son derece etkili mizansenleri, zaman zaman Eisenstein'ı hatırlatan görüntüleri ve çok usta sinema dili ile «Zapata» daha şimdiden sinema tarihinin önemli başeserleri arasına girmiştir. Sinematek, Türk sinemaseverlerinin büyük çoğunluğu için özel anılar taşıyan bu güzel filmin yıllar sonra tam kopyasını sunmaktadır. Oy. / Marlon Brando, Jeanne Peters, Anthony Quinn, Harold Gordon. Süresi / 113 dakika.)

— **UZAY ÇAĞI / SPACE IN THE AGE OF ACQUARIUS** (Uzay uçuşlarının insanların geleceği için ne kadar yararlı olduğunu anlatan bir araştırma filmi. Aralarında ilerî gelen uzay bilginlerinden Wernher von Braun'un da bulunduğu bir gurup ilim adamı ve astronotlar, öğretici, aynı zamanda da eğlendirici bir program sunmaktadırlar. «Uzay Çağı» ilginç bir belge filmi. Renkli. Süresi / 50 dakika.)

— **KÜÇÜK DEV ADAM / LITTLE BIG MAN / Arthur Penn 1970** (Günümüz Amerikan sinemasının en önemli yönetmenlerinden Arthur Penn'in Thomas Berger'in romanından uyarladığı ve geçen yüzyıl Amerika'sındaki kızılderili-beyaz çatışmalarını ele aldığı önemli filmi. Penn, Dustin Hoffman'ın başarıyla oynadığı Jack Crabb'ın hikâyesinde beyazları alabildiğine eleştiriyor, beyaz Amerika'nın çıkarcılığını, iki yüzlülüğünü, buna karşılık ezilen Cheyenne'lerin doğal, soylu değerlerini gösterip, yerlilerden yana çıkıyor. «Küçük Dev Adam» yönetmenin üstün mizah gücüyle de süsleniyor. Sinematek, bu filmin tam uzunluktaki kopyasını üyelerine sunuyor. Geniş ekran. Türkçe altyazılı. Oy. / Dustin Hoffman, Faye Dunaway, Martin Balsam, Chief Dan George, Richard Mulligan. Süresi / 139 dakika.)

— **«TOM AND JERRY» FİLİMLERİ** (Ülkemizde bu yıl bazı sinemalarda esas filmden önce seyircilere sunulan ve Akbank T.A.Ş. tarafından ithal edilmiş bulunan «Tom and Jerry» dizisinden 10 kısa canlı-resim filmi de bu programda bir araya getirecektir. Bu filimlerin toplu bir biçimde Sinematek üyelerine sunulmasına izin veren AKBANK'a burada teşekkür ederiz.)

— **LAUREL - HARDY FİLİMLERİ** (Ünlü Amerikalı güldürü sanatçıları Stan Laurel ile Oliver Hardy'nin başrollerini oynadıkları ve «ÇOCUK SİNEMASI» seanslarında sunulacak olan Türkçe dublajlı (Ferdi Tayfur'un konuştuğu) 4 ilginç filim:

1) **L. H. HOKKABAZ** / A HUNTING WE WILL GO / Alfred Werker 1942

2) **L. - H. MEKTEPTE** / A CHUMP AT OXFORD / Edmund Goulding 1940

3) **L. - H. DANS ÖĞRETMENİ** / THE DANCING MASTERS / Mal Saint-Clair 1943

4) **L. - H. PASİF KORUNMADA** / AIR RAID WARDENS / Edmund Sedgwick 1944

İlk Gösteri Dizisi

— **LEYLEKLER UÇARKEN / LETYAT ZHURAVLI / Mihail Kalatasov 1957** (Ünlü yönetmen Kalatasov'un «savaşa karşı» nitelikte, şiirsel bir sinema dili olan en önemli yapıtı. Senaryo / B. Rozov, Görüntü yönetmeni / Sergey Urusevski. Müzik / M. Weinberg. Oyuncular / Tatiana Samoylova, Aleksey Batalov, M. Merkouliev, A. Şvorin, K. Nikitin. Türkçe altyazılı. Süresi / 97 dakika.)

— **ÇİRKİN KAHRAMAN / DOC / Frank Perry 1971** (Renkli. Senaryo / Pete Hamill. Görüntü yönetmeni / Gerald Hirschfield. Müzik / Jimmy Webb. Oyuncular / Stacy Keach, Faye Dunaway, Harris Yulin, Mike Witney, Denver John Collins, Penelope Allen. Süresi / 96 dakika.)

AFİŞ YAYINLARI

1 — Şarlo, 2 — Jane Avril (Toulouse Lautrec), 3 — Don Kişot (Picasso), 4 — Angela Davis 5 — Charles Aznavour, 6 — Jane Fonda, 7 — Yılmaz Güney, 8 — Red Kit, 9 — Öpücük, 10 — Sevdan Beni (Ahmed Arif), 11 — Palyaço,
AFİŞ YAYINLARI
P.K. 1196 - SİRKECİ

YÖNTEM YAYINLARI

1. Bay Julius Caesar'ın İşleri / Bertolt Brecht
2. Saloz'un Mavalı / Peter Weiss - Can Yücel
3. Sorgu / H. Alleg - P. Korovessis
4. Muhbir / Liam O'Flaherty
5. Emperyalizmin Yardımı / Teresa Hayter

YÖNTEM YAYINLARI
P.K. 701 - İSTANBUL

FİLİM GÖSTERİLERİ / ÜLKELER SİNEMASI

İNGİLİZ SİNEMASI /

— **KRAL VE VATAN / KING AND COUNTRY** / Joseph Losey 1964

FRANSIZ SİNEMASI /

— **FRENCH - CANCAN** / Jean Renoir 1955
— **5'TEN 7'YE CLEO / CLEO DE 5 A 7** / Agnès Varda 1962
— **DENİZALTI DÜNYASI / LE MONDE SANS SOLEIL** / Jacques Yves Cousteau 1964

BULGAR SİNEMASI /

— **SEKİZİNCİ / OSMIATE** / Zako Heskia 1969

İTALYAN SİNEMASI /

— **EVLÂDIMA KIYMAYIN / I BAMBINI CI GUARDANO** / Vittorio De Sica 1942
— **SON İSTASYON / STAZIONE TERMINI** / Vittorio De Sica 1953
— **YUVASIZLAR / IL TETTO** / V. De Sica 1956
— **YİĞİT ADAMLARDIR İTALYANLAR** / G. De Santis 1964
— **GALILEO GALILEI** / Liliana Cavani 1968

MISIR SİNEMASI /

— **RABIA TÜL ADEVİYE** / Niyazi Mustafa
— **İNSAFSIZ / BELA RAHMA** / Niyazi Mustafa

B. ALMAN SİNEMASI

— **HAK MÜCADELESİ** / Volker Schlöndorff 1969

SOVYET SİNEMASI /

— **LEYLEKLER UÇARKEN** / Mihail Kalatazov 1957 (İlk gösteri)
— **BALZAMINOF'UN DÜĞÜNÜ** / Konstantin Voinov 1965
— **KOPAR ZİNCİRLERİNİ GÜLSARI** / Sergey Urusevski 1969
— **AİLE MUTLULUĞU** / Sergey Solevlev 1970
— **ALEV TERBİYECİLERİ** / Daniil Khrabrovitski 1972

AMERİKAN SİNEMASI /

— **LAUREL - HARDY FİLİMLERİ** / 4 filim (Çocuk sineması)
— **VIVA ZAPATA** / Elia Kazan 1952
— **UZAY ÇAĞI / SPACE IN THE AGE AQUARIUS**
— **KÜÇÜK DEV ADAM / LITTLE BIG MAN** / A. Penn 1970
— **TOM AND JERRY FİLİMLERİ** / 10 cartoon
— **ÇİRKİN KAHRAMAN / DOC** / Frank Perry 1971 (İlk gösteri)

SERGİ /

— **ŞEMSİ GÜNER'in ilk fotoğraf sergisi (12-28 Mart)**